

Resolutie van het Europees Comité van de Regio's over de COP26 en mondiale en lokale allianties voor klimaatactie

(2022/C 61/02)

HET EUROPEES COMITÉ VAN DE REGIO'S,

1. is ernstig bezorgd over de bevindingen in het jongste IPCC-verslag "Climate Change 2021 — The Physical Science Basis" ⁽¹⁾, waarin wordt bevestigd dat dringend doeltreffende en brede strategieën moeten worden opgezet om de doelstelling van het akkoord van Parijs te bereiken, namelijk de opwarming van de aarde beperken tot ruim onder de 2 graden, en bij voorkeur onder de 1,5 graad Celsius in vergelijking met het pre-industriële niveau, de klimaatverandering te bestrijden en de gevolgen van de klimaatverandering te verzachten en zich aan het evoluerende klimaat aan te passen;
2. benadrukt dat lokale en regionale overheden (LRO) 70 % van de maatregelen om de klimaatverandering te matigen, 90 % van het beleid inzake klimaataanpassing en 65 % van de duurzameontwikkelingsdoelstellingen uitvoeren, wat goed is voor een derde van de overheidsuitgaven en twee derde van de overheidsinvesteringen in de EU. Als zodanig staan zij vooraan in de aanpak van de effecten van klimaatverandering op lokaal en regionaal niveau en in het vergroten van de weerbaarheid van hun gebieden tegen de klimaatuitdagingen;
3. herinnert eraan dat in de Overeenkomst van Parijs wordt erkend dat multilevel governance een belangrijke rol speelt in het klimaatbeleid en dat regio's, steden en niet-overheidsactoren hierbij moeten worden betrokken; dringt erop aan dat dit beginsel op alle bestuursniveaus volledig in praktijk wordt gebracht om synergieën te ontwikkelen en bestaande kloven tussen nationaal, regionaal en lokaal beleid inzake klimaatverandering te dichten; benadrukt dat de stem van LRO in internationale onderhandelingen en initiatieven op het gebied van klimaatverandering beter gehoord wordt en is ingenomen met de bestaande initiatieven van netwerken van LRO en hun inbreng in de UNFCCC-zone van niet-overheidsactoren voor klimaatactie (Nazca); wijst op de cruciale rol van lokale en gemeentelijke overheden (LGMA) bij het wereldwijd samenbrengen van deze stemmen en de voortdurende versterking van een wereldwijd netwerk van subnationale overheden die bereid zijn om de klimaatverandering te bestrijden;
4. ziet dat steeds meer politiek relevante, democratisch gekozen subnationale actoren, zoals LRO, die als bestuurslaag het dichtst bij de burger staan, zich bezighouden met klimaatgovernance op mondiaal niveau, een tendens die volgens het CvdR een sleutelvoorwaarde is om de klimaatdoelstellingen te halen; het is daarom van groot belang dat de rol van deze vorm van governance van onderaf in het besluitvormingsproces formeel wordt erkend in het regelgevende kader van het UNFCCC;
5. wijst op de sleutelrol van het CvdR als institutionele vertegenwoordiger van meer dan een miljoen lokale en regionale leiders en netwerk van netwerken; meent dat deze unieke positie moet worden aangegrepen om het CvdR een grotere rol te laten spelen in de wereldwijde klimaatgovernance; roept het UNFCCC daarom op om een memorandum van overeenstemming op te stellen met het Europees Comité van de Regio's, als institutionele vertegenwoordiger van Europese steden en regio's, met bijzondere aandacht voor de beperking van en aanpassing aan de klimaatverandering in sectoren waar LRO al sterk bij de governance zijn betrokken, zoals energievoorziening en -vraag, mobiliteit en vervoer, landbouw, afvalbeheer, stedenbouw en gebouwen en overstromingsbeheer;
6. benadrukt dat de lopende activiteiten en toezeggingen van regio's en steden een belangrijke rol moeten spelen bij de voorbereiding van en officiële zichtbaarheid moeten krijgen op de COP26 van het UNFCCC in Glasgow; roept het UNFCCC daarom op om samen te werken met het CvdR en andere relevante tegenhangers van de LGMA met het oog op de officiële erkenning van de bijdrage van subnationale overheden (d.w.z. regionaal en lokaal vastgestelde bijdragen (RLDC's)) om de vermindering van de uitstoot van broeikasgassen door steden, lokale overheden en regio's wereldwijd officieel te erkennen, te controleren en aan te moedigen, daarbij uitgaand van de Verklaring van Edinburgh inzake biodiversiteit;
7. verzoekt het Britse COP26-voorzitterschap ervoor te zorgen dat de in verband met COVID-19 geplande sanitaire maatregelen niet-overheidsactoren in staat stellen een actieve rol te spelen bij de COP26-werkzaamheden in Glasgow; verzoekt de Europese Commissie in dit licht te zorgen voor voldoende deelname en betrokkenheid van de CvdR-delegatie, als onderdeel van de EU-delegatie voor de COP26; herhaalt zijn toezegging om met de EP-delegatie samen te werken;

⁽¹⁾ Volledig verslag beschikbaar op https://www.ipcc.ch/report/ar6/wg1/downloads/report/IPCC_AR6_WGI_Full_Report.pdf

8. benadrukt dat de ambitie van de Europese Green Deal om van Europa tegen 2050 het eerste klimaatneutrale continent te maken intern wordt ingevuld door duurzaamheidscriteria in al het EU-beleid te integreren en tegelijkertijd op mondiaal niveau het tempo te bepalen; onderstreept dat de Europese Green Deal en de lokale en regionale Green Deals instrumenten moeten zijn om de doelstellingen van de Overeenkomst van Parijs te bereiken, de VN-agenda voor 2030 en de SDG's volledig uit te voeren, en een ambitieuze EU-bijdrage te leveren aan het mondiale kader voor biodiversiteit voor de periode na 2020, waarover een besluit zal worden genomen door de COP15 van het VBD van de VN⁽²⁾. De Europese Green Deal moet niet alleen klimaatneutraliteit opleveren, maar ook economisch levensvatbaar zijn en mag consumenten en bedrijven niet met zware lasten en kosten opzadelen;

9. is er stellig van overtuigd dat de UNFCCC COP26 de gelegenheid biedt om vooruit te kijken en het pad te effenen voor een ambitieuze mondiale agenda voor 2050, waarbij de aanpak met SDG's wordt aangevuld met de Overeenkomst van Parijs. De Europese Green Deal, die al rekening houdt met de systemische verbanden met tal van relevante beleidsterreinen, zou, mits naar behoren uitgevoerd, kunnen inspireren en motiveren tot een wereldwijde Green Deal;

10. roept de UNFCCC-partijen op om in de regels voor de wereldwijde inventarisatie een verplichting op te nemen voor de partijen om de LRO te raadplegen en te betrekken bij de opstelling van hun NDC's; roept de partijen met name op om het subnationale niveau aan de hand van een gestructureerde nationale dialoog te betrekken bij de herziening van hun NDC's in de aanloop naar de COP-vergaderingen;

11. benadrukt hoe belangrijk het is dat de EU met haar ambitieuze en inclusieve klimaatbeleid het voortouw neemt in het mondiale overleg, en erkent derhalve de Europese klimaatwet als een onloochenbaar signaal en engagement dat de Europese Unie in de voorhoede van de klimaatmaatregelen plaatst. In dit verband zou de EU de burgers niet nog meer van zich moeten vervreemden met een zware aanslag op hun huishoudbudget, dat vaak al hevig te lijden heeft onder de COVID-pandemie. Burgers en kleine bedrijven mogen niet opdraaien voor de kosten van ambitieuze beleidspakketten;

12. wijst er in dit verband op dat veel Europese regio's al vóór de afkondiging van de klimaatnoodtoestand door het Europees Parlement een dergelijke toestand hadden uitgeroepen en hun eigen ambitieuze klimaatwetten al hadden ingevoerd; meent derhalve dat hun expertise een prominentere plaats moet krijgen in de mondiale klimaatdiplomatie;

13. dringt aan op een snellere aanpassing en uitvoering van de EU-missies inzake "aanpassing aan de klimaatverandering" en "klimaatneutrale steden" en andere relevante missies, zoals op het gebied van bodem, gezondheid en oceanen, zodra deze zijn goedgekeurd; roept de lokale en regionale overheden op hun eigen klimaataanpassings- en klimaatmitigatiestrategieën op te stellen om de bescherming en de veerkracht van lokale gemeenschappen en natuurlijke habitats te vergroten⁽³⁾;

14. staat weliswaar volledig achter de ambitie van het EU-klimaatkader, maar dringt aan op concrete maatregelen om deze doelstellingen te onderbouwen en ervoor te zorgen dat geen enkele regio of burger wordt uitgesloten. Bijzondere aandacht en meer specifieke steun is nodig in het geval van steenkoolregio's, koolstofintensieve regio's, minder ontwikkelde regio's en eilanden;

15. is verheugd over de start van de Conferentie over de toekomst van Europa en dringt erop aan dat de Europese Green Deal een centrale plaats inneemt, aangezien klimaatverandering, een rechtvaardige transitie en duurzame ontwikkeling rechtstreekse gevolgen hebben voor de economie, de volksgezondheid en het welzijn van de EU-burgers; is van oordeel dat het Europees klimaatpact in dit kader een cruciale rol kan spelen en kan uitgroeien tot een goede praktijk die wereldwijd navolging verdient;

16. is bereid om samen met de Europese Commissie, het Europees Parlement en andere betrokken organisaties een reeks burgerdialogen en een themadag over lokale klimaatactie te organiseren om de meerwaarde van de Europese Green Deal uiteen te zetten en verschillende lokale initiatieven voor het voetlicht te brengen. Tegelijkertijd herhaalt het zijn oproep aan de CvdR-leden om het goede voorbeeld te geven en lokale en regionale COP's te bevorderen;

17. roept alle partijen bij het UNFCCC op om, in samenwerking met subnationale overheden en niet-overheidsactoren, een constructieve bijdrage te leveren aan het proces voorafgaande aan de COP26, door onder meer lokale adviesorganen, burgerconventies, lokale en regionale COP's, alsmede semi-officiële instellingen, zoals lokale en regionale jongerenraden en parlementen, te bevorderen;

⁽²⁾ 15e bijeenkomst van de Conferentie van de Partijen bij het Verdrag inzake biologische diversiteit.

⁽³⁾ COR-2021-01903, CvdR-advies "Een klimaatveerkrachtig Europa tot stand brengen — de nieuwe EU-strategie voor aanpassing aan de klimaatverandering".

18. wijst op het belang van onderzoek en gegevensverzameling over voorspelde klimaatschommelingen in verschillende regio's, en van klimaatmodellering en -effectbeoordelingen om een empirisch onderbouwd klimaatbeleid op te stellen dat ook het beginsel van technologische neutraliteit eerbiedigt. Het is zaak de interregionale samenwerking te versterken om de meest kwetsbare regio's en groepen burgers bij te staan en te beschermen;

19. steunt de ontwikkeling van lokale wetenschappelijke platforms inzake klimaatverandering (die in verschillende regio's al bestaan en als "lokale IPCC" fungeren) en hun inbedding in netwerken voor de uitwisseling van informatie om de samenwerking met wetenschappers te stimuleren en de besluitvorming van lokale gekozen bestuurders te ondersteunen;

20. benadrukt dat veel steden en regio's ondanks hun ambitieuze acties nog steeds niet weten hoeveel broeikasgassen zij nu uitstoten en in het verleden hebben uitgestoten, noch beschikken over analyses van hun kwetsbaarheid voor de klimaatverandering, waardoor zij hun inspanningen moeilijk kunnen kwantificeren en vergelijken; verzoekt de Europese Commissie om, met name door volledig gebruik te maken van de lokale en regionale energieagentschappen, het Gemeenschappelijk Centrum voor onderzoek (GCO) en het Europees Energieagentschap (EMA), in overleg met de nationale diensten die broeikasgasinventarissen bijhouden, de LRO te ondersteunen bij de evaluatie en rapportage van hun emissies, en bij de ontwikkeling van klimaatactieplannen door middel van verbintenissen op lokaal en regionaal niveau, bijvoorbeeld bij hun streven om zich aan te sluiten bij het Burgemeestersconvenant, en hun inspanningen te erkennen door Europese fondsen ter beschikking te stellen;

21. is verheugd over de werkzaamheden van het UNFCCC inzake de inzet van hernieuwbare energie als voorwaarde voor een succesvolle klimaatbescherming; meent dat ambitieuze uitbreidingsdoelstellingen en -maatregelen alsook een grootschalige en decentrale infrastructuurplanning nodig zijn om in de nabije toekomst op grote schaal hernieuwbare energie te kunnen gebruiken;

22. verzoekt de Europese Commissie om samen met het CvDR na te gaan hoe regionale klimaatactieplannen kunnen fungeren als RLDC's die lokale bijdragen leveren aan de klimaatovereenkomst van Parijs en officieel erkend kunnen worden als aanvulling op de nationaal bepaalde bijdragen (NDC's), waarbij dubbele tellingen absoluut moeten worden vermeden; om te beginnen zouden de RLDC's een integraal onderdeel moeten worden van de nationale energie- en klimaatplannen (NECP's) door de verordening inzake de governance van de energie-unie te herzien;

23. steunt in dit verband het gemeenschappelijk rapportagekader van het mondiale Burgemeestersconvenant om te komen tot vergelijkbaarheid van lokale en regionale inspanningen en verzoekt de Europese Commissie om initiatieven als het Burgemeestersconvenant voor klimaat en energie verder te ondersteunen en uit te breiden, zowel binnen als buiten de EU;

24. is van oordeel dat de lokale uitvoering van klimaatmaatregelen moet worden aangevuld en uitgebreid door het delen van informatie, leren van gelijken en rekening te houden met de diversiteit van gebieden; de netwerken en allianties van lokale en regionale actoren zijn essentieel om de kennis op regionaal, nationaal en mondiaal niveau te vergroten;

25. zal zijn samenwerking met mondiale, Europese en nationale verenigingen van lokale en regionale overheden, groepen belanghebbenden van regio's en steden, nationale parlementen en andere actoren verder versterken;

26. is voorstander van interinstitutionele samenwerking en versterkte synergieën met zijn partners, bijvoorbeeld met de regionale parlementen via de Conferentie van Europese regionale wetgevende parlementen (Calre), het Regleg-initiatief van een groep regio's met wetgevende bevoegdheden, het RegHub-netwerk en het netwerk van de Cohesiealliantie, de CvDR-campagne over de Europese Green Deal, met jonge gekozen politici (YEP's) via zijn eigen desbetreffend programma, met regionale en lokale politici die belast zijn met Europe Direct-centra en met het proefproject "Bouwen aan Europa met lokale entiteiten" (BELE);

27. onderstreept de rol van financiering voor de uitvoering van klimaatdoelstellingen en de aanpassing aan de klimaatverandering en wijst erop dat lokale overheden moeten samenwerken met de particuliere sector en financiële instellingen om duurzame investeringen mogelijk te maken die stroken met de ambities van nuluitstoot, nulvervuiling en minimale afvalproductie en aanpassing aan de klimaatverandering; herhaalt zijn oproep om lokale en regionale overheden rechtstreeks toegang te geven tot EU-fondsen voor de Green Deal-projecten en stelt voor dat de Europese Commissie een specifiek klimaatinnovatieprogramma voor lokale overheden in het leven roept;

28. beschouwt de mondiale verstedelijking als een kernsector van het klimaat voor klimaatactie en –financiering⁽⁴⁾; wijst, gezien de toenemende verstedelijking op de fundamentele rol van steden op weg naar klimaatneutraliteit, als proeftuinen voor innovatie en nieuwe benaderingen om de klimaatverandering te beperken en zich eraan aan te passen, met name op het gebied van ruimtelijke ordening, duurzame mobiliteit, betaalbare huisvesting en energie-efficiënte gebouwen; betuigt opnieuw zijn steun voor initiatieven die de aandacht vestigen op goede praktijken en kennisoverdracht, zoals de Horizon-missie “Climate Neutral Cities”, de partnerschappen in het kader van de stedelijke agenda enz.;

29. is van oordeel dat de Europese groeperingen voor territoriale samenwerking (EGTS'en) en andere grensoverschrijdende structuren een belangrijke rol spelen bij het vergemakkelijken en bevorderen van grensoverschrijdende, transnationale en interregionale samenwerking inzake aanpassing aan en beperking van de gevolgen van de klimaatverandering;

30. is ingenomen met de werkzaamheden van het UNFCCC inzake het verband tussen gender en klimaatbeleid⁽⁵⁾ en roept de Europese Commissie op in dezelfde richting te werken; roept de internationale en Europese actoren op te investeren in genderanalyses en naar geslacht uitgesplitste gegevens om een volledig beeld te krijgen van de gevolgen van klimaatverandering voor alle kwetsbare groepen; ook moet gebruik worden gemaakt van genderbudgetteringstechnieken en moet voor alle genders en op alle niveaus worden gezorgd voor gelijke toegang tot deelname aan de beleidsvorming. In het licht hiervan schaart het CvdR zich achter de oproep voor een beter genderevenwicht in de EU- en nationale delegaties van de COP26;

31. herhaalt zijn oproep om overwegingen in verband met milieu en klimaatverandering beter tot uiting te laten komen in de externe betrekkingen van de EU en met name in haar handelsbeleid. Het benadrukt ook het belang van het delen van ervaringen onder gelijken op platformen voor territoriale samenwerking zoals Arlem en Corleap en via partnerschappen tussen steden. Klimaatverandering moet een strategische prioriteit in de diplomatie van de EU blijven, teneinde derde landen te steunen bij het vaststellen en uitvoeren van ambitieus beleid om klimaatneutraliteit te bereiken en de doelstelling van de Overeenkomst van Parijs gestalte te geven;

32. meent dat een met de WTO verenigbaar mechanisme voor koolstofcorrectie aan de grens de wereldwijde transitie naar klimaatneutraliteit zou kunnen bevorderen en ziet voor de LRO een duidelijke rol weggelegd om via subnationale klimaatdiplomatie hieraan bij te dragen;

33. staat volledig achter de belangrijkste maatregelen die nationale regeringen en financiële instellingen moeten nemen als eerste vereiste voor lokale klimaatmaatregelen, zoals aangegeven in de Human Settlements Climate Action Pathway⁽⁶⁾;

34. draagt zijn voorzitter op om deze resolutie aan de Europese Commissie, het Europees Parlement, het Sloveense voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie en de voorzitter van de Europese Raad te doen toekomen.

Brussel, 13 oktober 2021.

*De voorzitter
van het Europees Comité van de Regio's*
Apostolos TZITZIKOSTAS

⁽⁴⁾ Zowel “regelingen voor stedelijke CDM/emissiehandel” (artikel 6.4 betreffende marktmechanismen) als “duurzame, geïntegreerde stedelijke en territoriale ontwikkeling” (artikel 6.8 over niet-marktmechanismen) van de Overeenkomst van Parijs. Artikel 6 van de Overeenkomst van Parijs.

⁽⁵⁾ <https://unfccc.int/gender>

⁽⁶⁾ Partnerschap van Marrakesh voor mondiale klimaatactie, 2021.